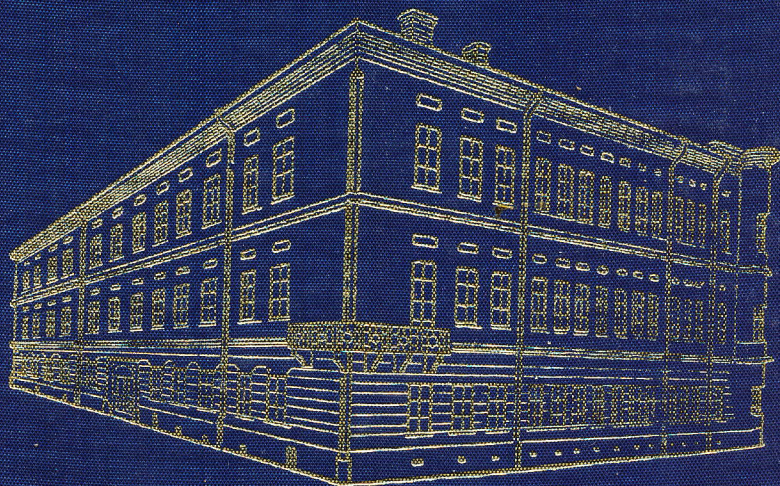

ACTA MVSEI NAPOCENSIS

XV

1978

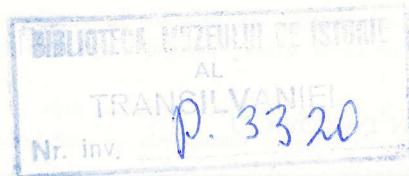
BIBLIOTECA MUZEULUI DE ISTORIE
AL
TRANSLVaniei
Nr. inv. P. 3320

COMITETUL DE CULTURĂ ȘI EDUCAȚIE
SOCIALISTĂ AL JUDEȚULUI CLUJ

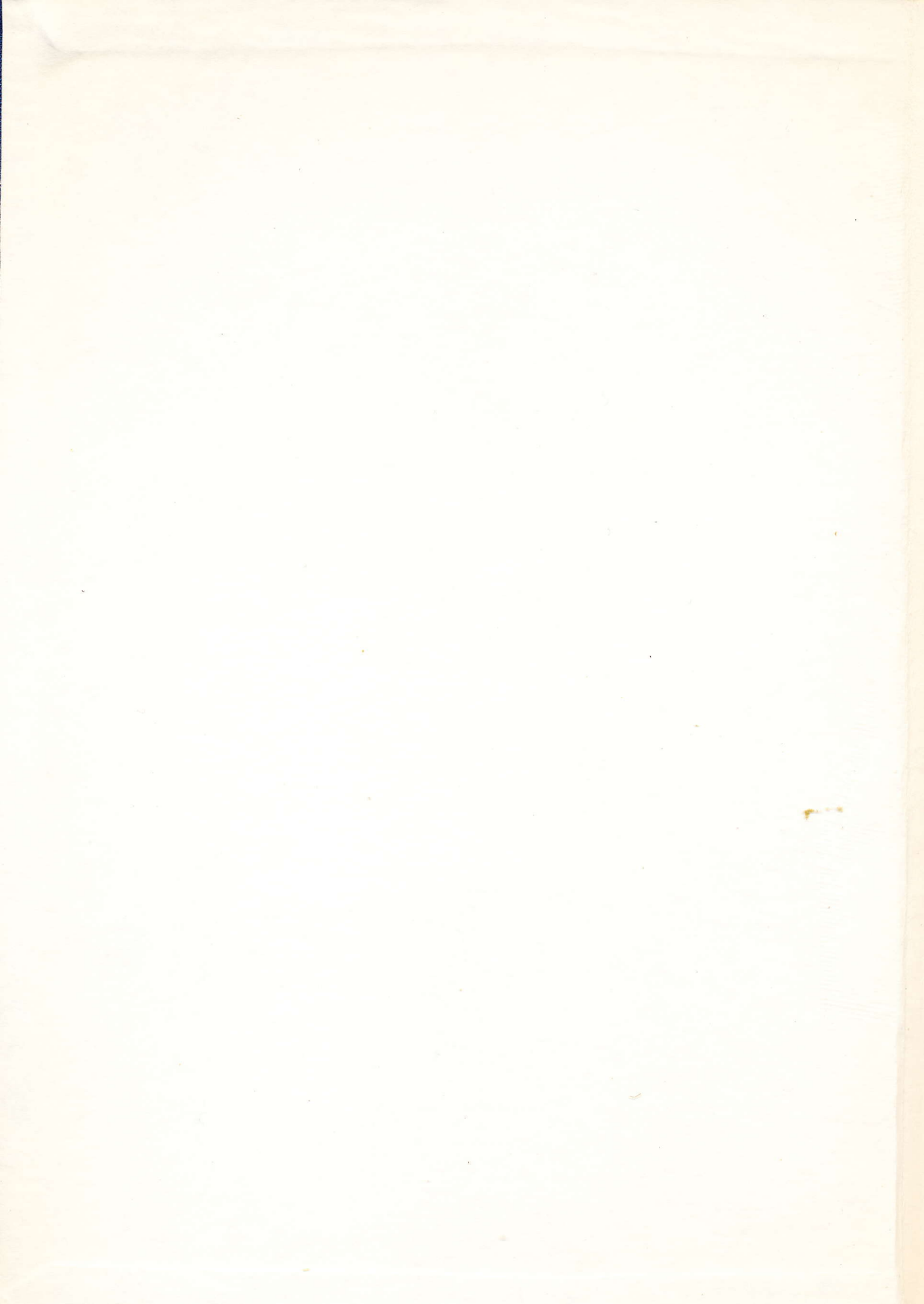
COMITETUL NAȚIONAL
ICOM

MUZEUL DE ISTORIE AL TRANSILVANIEI
CLUJ-NAPOCA

ACTA
MVSEI NAPOCENSIS
XV

1978

COLEGIUL DE REDACȚIE:

P. BUNTA (secretar de redacție); H. DAICOVICIU (redactor responsabil); ȘT. FERENCZI; I. GLODARIU; I. KOVÁCS; GR. MARIAN; I. MITROFAN; FR. PAP; ȘT. PASCU; C. POP; G. A. PROTOPOPESCU; L. VAJDA; N. VLASSA

Fondator: CONSTANTIN DAICOVICIU

„ACTA MVSEI NAPOCENSIS“
Anuarul Muzeului de istorie
al Transilvaniei.
Orice corespondență se va adresa:
Muzeul de istorie al Transilvaniei,
Cluj-Napoca,
str. Emil Isac nr. 2
Tel.: 2.26.77

„ACTA MVSEI NAPOCENSIS“
Annuaire du Musée d'Histoire
de Transylvanie.
Toute correspondance
sera envoyée à l'adresse:
Muzeul de istorie al Transilvaniei,
Cluj-Napoca (România),
str. Emil Isac nr. 2

CUPRINS

SOMMAIRE — СОДЕРЖАНИЕ — INHALT — CONTENTS

GEORGE PROTOPOPESCU, Momente epocale ale luptei poporului român pentru libertate, dreptate socială și independență națională	III
BÉLA JUNGBERT, Repertoriul localităților cu descoperiri paleolitice din Transilvania (I)	1
N. VLASSA, Problema existenței ecvidelor domestice în cadrul culturii Vinča — Turdaș	19
<i>Sur l'existence des équidés domestiques dans la culture de Vinča — Turdaș</i>	47
HORIA CIUGUDEANU, Săpăturile de salvare de la Aiud — „Cetățuie”	49
<i>The diggings of salvation from Aiud — „Cetățuie”</i>	53
IOAN ANDRIȚOIU, Contribuții la cunoașterea culturii Otomani din sud-vestul Transilvaniei	63
<i>Contributions à la connaissance de la culture Otomani dans le Sud-Ouest de la Transylvanie</i>	76
GÉZA FERENCZI — ISTVÁN FERENCZI, Cercetări de topografie arheologică în bazinul superior al Tîrnavei Mari între anii 1957—1970 (Raport preliminar). Partea a II-a	85
<i>Recherches de topographie archéologique en 1957—1970 dans la partie supérieure de la vallée de Tîrnava Mare. IIe partie</i>	99
VALENTIN VASILIEV, Despre interpretarea pumnalelor akinakes descoperite pe teritoriul României	101
<i>Sur l'interprétation des poignards akinakes découverts sur le territoire de la Roumanie</i>	106
ALEX. SUCEVEANU, Unele reflecții în legătură cu regatul lui Burebista	107
<i>Quelques réflexions autour du royaume de Burebista</i>	114
HADRIAN DAICOVICIU, Miscellanea epigraphica	115
JERZY KOLENDÓ, Un Romain d'Afrique élevé dans le pays des Costoboces. À propos de CIL, VIII 14667	125
LIVIU PETCULESCU, Un fragment de diplomă militară de la Micia	131
<i>Un fragment de diplôme militaire de Micia</i>	133
CONSTANTIN POP, Statui imperiale de bronz în Dacia romană	135
<i>Statues impériales de bronze en Dacie romaine</i>	165
RADU ARDEVAN, Le collège des fabres à Ulpia Traiana Sarmizegetusa	167

DORIN ALICU, Templul zeiței Nemesis de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa	173
<i>Der Tempel der Nemesis von Ulpia Traiana Sarmizegetusa</i>	177
IOAN PISO, Epigraphica (X)	179
CLAUDIA LUCA — ZAHARIE MILEA, Onomastica inscripțiilor de la Potaissa	189
<i>L'onomastique des inscriptions de Potaissa</i>	194
ANA CĂTINAȘ, Noi descoperiri romane pe Dealul Zinelor — Turda	195
<i>Neue römische Funde auf dem Dealul Zinelor in Turda</i>	200
Z. MILEA — A. HOPÂRTEAN — C. LUCA, Noi contribuții privind necropola romană de la Potaissa	201
<i>Nouvelles contributions concernant la nécropole romaine de Potaissa</i>	206
ANA CĂTINAȘ — ANA HOPÂRTEAN, Două monumente funerare fragmentare descoperite la Potaissa	207
<i>Zwei, in Potaissa entdeckte Grabdenkmalbruchstücke</i>	211
VASILE MOGA — ROMAN POP, Descoperiri arheologice la Ampelum	213
<i>Archaeological discoveries at Ampelum</i>	218
MIHAI BĂRBULESCU, Cultul lui Hercules în Dacia romană (II)	219
<i>Le culte d'Hercule en Dacie romaine (II)</i>	233
DOINA BENEĂ, Die V. Makedonische Legion auf den nördlichen Donaulimes im 3.—4. Jahrhundert	235
EUGEN STOICOVICI, Atelier de sticlă rubin la Dierna (Orșova)	245
<i>Die gewerbliche Glashütte in Dierna (Orșova)</i>	250
DAN ISAC, Monede post aureliene de la Gilău	251
<i>Post-Aurelian coins from Gilău</i>	254
EUGEN IAROSLAVSCHI — GH. LAZAROVICI, Așezări de secol IV în sudul Banatului	255
<i>Habitats du IVe siècle dans le Sud du Banat</i>	261
IUDITA WINKLER — MATILDA TAKÁCS — GHEORGHE PĂIUȘ, Așezarea prefeudală de la Cicău, jud. Alba	263
<i>Die völkerwanderungszeitliche Siedlung von Cicău, Kr. Alba</i>	272
P. GEOROCÉANU — C. LIŠOVŠCHI-CHELEȘANU — M. GEOROCÉANU, Cercetări asupra faunei din așezarea Cicău — „Săliște”	273
<i>Untersuchungen über die Fauna der Siedlung Cicău — „Săliște”</i>	286
IOANA HICA-CÎMPEANU, Un grup de morminte din secolul al VII-lea e.n. la Iclod (jud. Cluj)	287
<i>Eine Gräbergruppe aus dem 7. Jh. u. Z. in Iclod (Kreis Cluj)</i>	294
ILIE UZUM — DUMITRU ȚEICU, Cuptorul de ars ceramică descoperit în așezarea feudală timpurie de la Gornea — „Țărmuri”	295
<i>The kiln for ceramics discovered in the early feudal dwelling place of Gornea — „Țărmuri”</i>	299

MARIUS PORUMB, Biserica ortodoxă din Gârbova de Sus (jud. Alba), un vechi monument de arhitectură medievală românească	307
<i>Die rumänische Kirche von Gârbova de Sus (Kreis Alba), ein altes Bau- denkmal der rumänischen mittelalterlichen Baukunst</i>	310
NICOLAE EDROIU, Un sigil inelar cu inscripție slavonă în colecțiile Muzeului de istorie al Transilvaniei din Cluj-Napoca . .	311
<i>Un sceau annulaire avec inscription slavone dans les collections du Musée d'histoire de la Transylvanie, de Cluj-Napoca</i>	313
MAGDALENA BUNTA — KATONA IMRE, Cronica habană de la Cluj	315
<i>Die Habanerchronik von Cluj</i>	330
P. IAMBOR — F. PAP, Tezaurul monetar din sec. XVI—XVII de la Cluj-Napoca (Conservator)	331
<i>Le trésor monétaire, XVIe — XVIIe siècles, de Cluj-Napoca (trouvé au Conservatoire)</i>	347
FRANCISC PAP, Rute comerciale și localități transilvane în comerțul Clujului cu produse agricole și vite (prima jumătate a sec. XVII)	349
<i>Routes commerciales et localités transylvaines dans le commerce de la ville de Cluj avec de produits agricoles et d'animaux (1e moitié du XVIIe siècle)</i>	358
ADRIANA HALASU, O siglă de meșter — doi argintari transilvăneni din secolul al XVII-lea	359
<i>Ein Meisterzeichen — zwei siebenbürgische Goldschmiede aus dem XVII. Jahrhundert</i>	365
ANA MARIA CIPĂIANU, On a medieval embroidery belonging to the History Museum of Transylvania	367
VIORICA POP, Lăzi de zestre din secolele XVII—XVIII în Muzeul de istorie al Transilvaniei	381
<i>Coffres de mariage de XVIIème — XVIIIème siècles dans le Musée d'histoire de la Transylvanie</i>	385
SABIN BELU, Noi contribuții la istoria satelor din Munții Apuseni	387
<i>Neue Beiträge zur Geschichte der Dörfer aus dem Westgebirge</i>	394
AL. ARDOS, O vioară de meșter	397
<i>Eine Meistergeige</i>	399
GRAȚIANA ALICU, Circulația cărții vechi românești în județul Cluj (I)	401
<i>Der Umlauf der alten rumänischen Büchern im Kreis Cluj (I)</i>	410
LADIȘLAU GYÉMÁNT, O tipăritură românească necunoscută din vremea războiului ruso-austro-turc din anii 1787—1792	411
<i>Ein unbekannter rumänischer Druck aus der Zeit des russisch-österreichisch- türkischen Krieges aus den Jahren 1787—1792</i>	413
AL. NEAMȚU, Un proiect din anul 1789 privind construirea unei „fabrici de sodă” în Transilvania	415
<i>[Ein Projekt aus dem Jahre 1789 bezüglich der Erbauung einer „Soda- fabrik” in Siebenbürgen]</i>	

I. WOLF, Începuturile presei cultural-științifice din Transilvania : „Siebenbürgische Quartalschrift” (1790—1801)	431
<i>Die Anfänge der kulturell-wissenschaftlichen Publizistik in Siebenbürgen : die „Siebenbürgische Quartalschrift” (1790—1801)</i>	444
LIVIU GROZA, Unele aspecte privind organizarea regimentului grăniceresc din Caransebeș	447
<i>Quelques aspects relatifs à l'organisation du régiment de gardes-frontière de Caransebeș</i>	460
EVA CRIȘAN, Aspecte din asistența medicală a muncitorilor fero- viari în sec. XIX	461
<i>Aspekte der ärztlichen Betreuung der Eisenbahnarbeiter im XIX. Jahrhun- dert</i>	465
MARIA MAGDALENA JUDE — NICOLAE CORDOȘ, Sigilii sătești transilvănene din secolul al XIX-lea	467
<i>Siebenbürgische Dorfsiegel aus dem XIX. Jahrhundert</i>	479
LIVIA DRĂGOI, Miklós Sikó, portretist din Transilvania(sec. XIX)	481
<i>Miklós Sikó — a portrait painter from Transylvania (19th century) . .</i>	487
IOANA BOTEZAN, Un document din anul 1861 privind strădaniile românilor din Transilvania de a cuceri drepturi politice	489
<i>A document from the year 1861 concerning the struggle of the Transylvanian Romanians for political rights</i>	494
PETRU BONA, Traian Doda — luptător pentru drepturile naționale ale românilor bănățeni	495
<i>Traian Doda — Kämpfer für die nationalen Rechte der Banater Rumänen</i>	499
EUGENIA GLODARIU, Aportul femeilor din Transilvania la miș- carea memorandistă	501
<i>La contribution des femmes transylvaines au mouvement du Memorandum</i>	509
GEORGE PROTOPOPEȘCU, Conceptul de artă militară în princi- palele bătălii date de români pentru apărarea independenței și suveranității naționale	511
<i>Der Kriegskunstabgriff in den bedeutendsten Kämpfen für die Verteidigung der nationalen Unabhängigkeit und Souveränität</i>	530
ELENA BORUGĂ, Contribuția lui Traian Vuia la lupta pentru unitatea națională, oglindită în articolele publicate în revista „La Transylvanie” (1918—1919)	531
<i>La contribution de Traian Vuia à la lutte pour l'unité nationale, reflétée dans les articles publiés dans la revue „La Transylvanie” (1918—1919)</i>	543
GHEORGHE IANCU, Activitatea Consiliului Dirigent privind reglementarea comerțului și aprovizionarea populației (1918—1920)	545
<i>L'activité du Conseil Dirigeant pour régler le commerce et l'approvision- nement de la population (1918—1920)</i>	560
IOAN NISTOR, Proiectul unui volum omagial închinat aniversării a 175 de ani de la înființarea școlilor din Blaj	561
<i>Le projet d'un ouvrage publié en l'honneur de l'anniversaire de 175 ans de la fondation des écoles de Blaj</i>	566

ION BRATU — IOSIF HERCHI, Aspecte ale climatului revoluționar din județul Bihor în perioada 1928—1933. Conflictele de muncă	567
<i>Des aspects du climat révolutionnaire dans le département de Bihor pendant les années de la crise économique (1928—1933). Les conflits de travail</i>	581
PETRU BUNTA, Procesele intentate de către autoritățile horthyste comuniștilor din partea de nord a Transilvaniei (1941—1944)	583
<i>Die von den horthystischen Behörden gegen die Kommunisten aus dem Norden Siebenbürgens angestregten Prozesse (1941—1944)</i>	602
DUMITRU TUȚU, Tratatative și contacte ale guvernului și burgheziei române pentru ieșirea din războiul dus alături de Germania hitleristă	603
<i>Pourparlers et contacts du gouvernement et de la bourgeoisie roumains ayant pour but de faire sortir la Roumanie de la guerre menée aux côtés de l'Allemagne hitlérienne</i>	616
LUDOVIC VAJDA, Oamenii muncii din Cluj în luptă, sub conducerea P.C.R., pentru instaurarea puterii democrat-populare (11 octombrie 1944 — 6 martie 1945)	617
<i>Die Klausenburger Werktätigen unter Führung der RKP im Kampf für die Einsetzung der volksdemokratischen Macht (11. Oktober 1944 — 6. März 1945)</i>	632
TROFIN HĂGAN, Minerii din Maramureș în procesul refacerii economiei naționale (1945—1947)	633
<i>The miners from Maramureș in the reconstruction process of national economy (1945—1947)</i>	645
ANNA MĂRIA ARDOS, „Prietenii muzeului” — un experiment reușit al Muzeului de istorie al Transilvaniei	647
<i>„Les amis du musée” — un expériment réussi du Musée d'histoire de la Transylvanie</i>	651
AURELIA IGNA, Restaurarea și conservarea unui fragment de leasă dacică de la Șercaia, județul Brașov	653
<i>La restauration et conservation d'un fragment de haie dacique de Șercaia, dép. de Brașov</i>	658
AURELIA IGNA — ȘTEFAN KISS—DANIELA RĂDULESCU—MIHAI DRĂGAN-BULARDA, Evidențierea biodeteriorării unor monumente de piatră din incinta Muzeului de istorie al Transilvaniei, prin activități enzimatice	659
<i>La mise en évidence de la biodétérioration par les activités enzymatiques de quelques monuments en pierre dans les collections du Musée d'histoire de la Transylvanie</i>	664
MARIA ELISABETA LUKÁCS, Recuperarea prin restaurare a unui pahar de sticlă din epoca romană	665
<i>Die Wiederherstellung eines Glasbechers aus der Römerzeit</i>	668
GH. LAZAROVICI, Nicolae Vlassa, Neoliticul Transilvaniei — studii, articole, note (Recenzie)	669

GH. LAZAROVICI, Aloiz Benac, <i>Obre II — A neolithic settlement of the Butmir group at Gornje Polje și Obre I — A neolithic settlement of the Starčevo-Impresso and Kakanj cultures at Raskršće</i> (Recenzie)	671
TUDOR SOROCEANU, Petre I. Roman/Ioan Némethi, <i>Cultura Baden în România</i> (Recenzie)	675
TUDOR SOROCEANU, Margarita Primas, <i>Untersuchungen zu den Bestattungssitten der ausgehenden Kupfer- und der frühen Bronzezeit</i> (Recenzie)	677
TUDOR SOROCEANU, Wanda Sarnowska, <i>Kultura unietycka w Polsce</i> (Recenzie)	680
TUDOR SOROCEANU, V.A. Dergacev, <i>Pamiatniki epohi bronzi</i> (Recenzie)	685
TUDOR SOROCEANU, V.A. Dergacev, <i>Bronzovûie predmety XIII—VIII vv. do n. e. iz dnestrovo-prutskovo mejdurecia</i> (Recenzie)	685
TUDOR SOROCEANU, Mircea Petrescu-Dîmbovița, <i>Depozitele de bronzuri din România</i> (Recenzie)	686
TUDOR SOROCEANU, <i>Symposium on the Dark Ages in Greece</i> (Recenzie)	689
TUDOR SOROCEANU, Bernhard Hänsel, <i>Beiträge zur regionalen und chronologischen Gliederung der älteren Hallstattzeit an der unteren Donau</i> (Recenzie)	691
IUDITA WINKLER, F. Fejér Mária — Huszár Lajos, <i>Bibliographia Numismatica Hungaricae</i> (Recenzie)	693
MAGDALENA BUNTA, <i>La formation et le développement des métiers au moyen âge (V^e — XIVe siècles)</i> (Recenzie)	695
I. WOLF, Ion Lungu, <i>Școala ardeleană — mișcare ideologică națională iluministă</i> (Recenzie)	697
I. WOLF, George Em. Marica, <i>Studii de istoria și sociologia culturii române ardelenne din secolul al XIX-lea</i> (Recenzie)	699
I. WOLF, Alexandru Dușu, <i>Cultura română în civilizația europeană modernă</i> (Recenzie)	702
GH. LAZAROVICI, Profesorul Vladimir Milošević (Necrolog)	704
* * * Nicolae Gostar (Necrolog)	707
PREȘCURTĂRI BIBLIOGRAFICE — ABRÉVIATIONS BIBLIOGRAPHIQUES	709